

VOSEC

**JAARVERSLAG 2010
ACTIEPLAN 2011**

Inhoud

Voorbeschouwing

Een nieuw decreet voor ondersteuning van de sociale economie

Hoe meerwaarden verwoordbaar maken?

Hoe groen is de sociale economie?

Innovatief werken, ook met sociale economie?

Het grote(re) verhaal? EU en SE

Vijf jaar Sociale Economie op de campus

Een sterk gemeenschappelijk verhaal over en door de sociale economie

Samenvatting actieplan 2011

Voorbeschouwing

Transitiejaar

2010 bracht een jaar met belangrijke beleidsvoorbereidingen op Vlaams niveau, een federale regering op de wacht, het Belgisch voorzitterschap van de Europese raad. Vele knooppunten van veranderingen en vooral beleidslijnen die het werkveld sociale economie dwingen tot alertheid.

De effecten van de afwezigheid van een nieuwe **federale regering** met volle bevoegdheden is nog enigszins beperkt gebleven voor de sociale economie: de projectsubsidies bleven verder doorgaan en de genomen beslissingen i.f.v. het Belgisch voorzitterschap zijn niet ingeperkt.

Wel is de onzekerheid gebleven. *What if...?* een vraag die vooral i.f.v. het arbeidsmarktbeleid gesteld wordt. Wat zal in zijn volheid overgedragen worden naar de Vlaamse regio en vooral hoe zal dit de continuering van de initiatieven en de middelen beïnvloeden. Onder andere de klaverbladfinanciering via de SINE-middelen is daar een belangrijk onderdeel van. De verderzetting van het dienstenchequeverhaal werd ook op federaal niveau onder de loep genomen. De sociale economie heeft hier een gezonde en gestroomlijnde visie op kunnen formuleren, alleen heeft nog geen regering deze kunnen oppikken.

Het **Vlaamse beleid** sociale economie heeft volop ingezet op de hertekening van de ondersteuningsstructuren die in 2011 een feit wordt. De lange aanloop hiertoe (ook al meer dan 2 jaren onder minister Van Brempt) heeft de zenuwen bij vele structuren, ondernemingen en mensen op scherp gezet. Wat en wie nog welke rol opneemt in de toekomst bleef tot begin 2011 vrij vaag in de formele voorstellen.

Na de mondiale crisis heeft ook de sociale economie zich herpakt: een beperkte groei is mogelijk gemaakt. Ook een uitbouw van ondernemerschap en aangroei van tewerkstelling is aan de orde.

De **Europese strategie 2020** is de leidraad voor de integratie van thema's van sociale economie in het Europese beleidskader. De conferenties hebben alleszins de zichtbaarheid verhoogd en een reeks van de belangrijkste stakeholders betrokken bij het debat. Die stakeholders kunnen en willen optreden als hefboomen voor de toekomst. Een systematisch overleg en een strategie voor beleidsbeïnvloeding zijn opgestart tussen Vlaamse, Waalse en Europese koepels ter bevordering van de erkenning van sociale economie in de Europese regelgeving.

Een jaar van verandering

Keuzes maken is de hoofdtoon voor 2011. Het kader van de actuele overleg- en vertegenwoordigingsvorm die VOSEC vzw belichaamt heeft geen plaats in het nieuwe decreet. De vertegenwoordigers van de sector moeten keuzes maken, consequenties in kaart brengen en strategieën uittekenen.

Het actieplan 2011 is een logisch vervolg van het afgelopen jaar met een duidelijke einddoelstelling op 31 december 2011. Afronden, inbedden, verduurzamen en... doorgeven naar een nieuw kader?

Lodewijk De Witte
Voorzitter VOSEC

12 mei 2011

Een nieuw decreet voor ondersteuning van de sociale economie

De contouren van een nieuw ondersteuningsdecreet zijn vastgelegd en worden geformaliseerd tegen eind 2011. Het aanloopproces hiertoe is lang en moeizaam geweest: al in de vorige beleidsperiode werden de eerste studies en rondetafels gehouden om af te toetsen in welke richting de ondersteuning voor de sociale-economieondernemingen het best kan evolueren.

Bij de opstart van de huidige Vlaamse regering in 2009 en de voor sociale economie bevoegde minister, Freya Van den Bossche, werd de visie over de ondersteuning in algemene termen uitgerold.

www.vosec.be/dossiers/ondersteuningsstructuur

Op dit moment ligt een concreet plan op tafel dat vanaf 2012 het stabiele kader zal worden ter vervanging van het Meerwaardebesluit uit 2000. Dit besluit voorziet tot vandaag de erkenning en financiering van de startcentra, de adviesbureaus (doorlichtingsteam), de alternatieve financiering (Trividend en Sifo), de activiteitencoöperaties en een Vlaams Overlegplatform (VOSEC).

www.socialeconomie.be/meerwaardeneconomie

In antwoord op de eerste voorstellen van het beleid heeft de Raad van Bestuur meerdere brainstorm- en discussiesessies gehouden en getracht om een aantal basisprincipes vast te leggen rond de ondersteuning en vertegenwoordiging van sociale economie.

- In maart 2010 werd een algemene analyse uitgewerkt en de basisprincipes voor ondersteuning voorgesteld aan het beleid (visienota: ondersteuning van het werkveld sociale economie, 29/3/2010).
- Naar aanleiding van de ronde tafel met de minister in oktober werden deze principes nog eens versterkt (nota aan de minister, 19/10/2010).

De concrete invulling en de consequenties voor de bestaande ondersteuningsstructuren worden tijdens de Algemene Vergadering van 12 mei 2011 toegelicht.

De basisuitgangspunten voor een heroriëntering van de ondersteuning van de sociale economie wensen we hieronder te onderlijnen en te toetsen met de inzichten van de minister.

1. De reële noden van de sociale-economieondernemingen liggen ten grondslag van elke vorm van herstructurering.
2. Een bundeling van de huidige expertise en middelen is zinvol om beter te kunnen inspelen op de vragen van heel het werkveld sociale economie. De sociale-economie-expertise moet wel zoveel mogelijk gevaloriseerd kunnen worden.
3. Het overleg moet autonoom kunnen aangestuurd worden vanuit de basis van de sector sociale economie.
4. Wat de ondersteuningsinvulling betreft moeten de reële noden aan de grondslag liggen, maar de aansturing ervan kan niet autonoom bij de sector gelegd worden. Deze ligt bij een nieuwe Raad van bestuur van dat orgaan.
5. De middelen voor ondersteuning van het ondernemerschap in de sociale economie (oorspronkelijk 5,4 miljoen euro) fungeren als garantie voor deze verdere ontwikkeling en als vertrekpunt voor een nieuw decreet.

Uit de nota aan de minister, 19/10/2010

Welke plaats en rol voor VOSEC?

Een Vlaams Overleg voor het werkveld sociale economie is op zoek naar een nieuwe plaats, doelstelling en rol naast en/of binnen de nieuwe ondersteuningskaders. Het beleid van de minister voor Sociale Economie voorziet geen breed vertegenwoordigingsorgaan voor de sector sociale economie, zoals VOSEC vandaag opereert. Het is nu aan de sector zelf om keuzes te maken en een nieuwe invulling te geven aan een eigen vertegenwoordigingskader voor sociale economie.

Dit zet enkele fundamentele vragen voorop.

Welke opdrachten en projecten moeten gezamenlijk voor heel het werkveld van de sociale economie worden opgenomen na de hervorming?

- In welk kader worden die opdrachten opgenomen?
- In het kader van het ondersteuningsorgaan voor collectieve dienstverlening, zoals voorzien in het voorontwerp van decreet?
- In het kader van het overlegplatform, eveneens voorzien in het voorontwerp van decreet?
- Of in een breder kader?

Hieruit volgen twee essentiële keuzes voor de toekomst.

- Is een bredere samenwerking voor heel het werkveld sociale economie noodzakelijk, op initiatief van de spelers in de sociale economie zelf?
- Wordt VOSEC vzw, wellicht met een omvorming van de organisatie en een aanpassing van de statuten, naar voor geschoven als het ondersteuningsorgaan met wie de Vlaamse regering een convenant kan afsluiten?

Een aantal van deze vragen stelden de pioniers van een Vlaams overleg zich in 1997 ook al toen ze een aanzet hebben gegeven voor een platform en de huidige VOSEC structuur. In 2012 wordt een ander verhaal geschreven en wellicht een nieuwe fase ingeluid.

De VOSEC-staf in 2010

Hoe meerwaarden verwoordbaar maken?

2010

Het MVR-project wil een toegankelijke en eenvoudige methode ontwikkelen waarmee de meerwaarde van het sociale economie ondernemerschap haarfijn kan aangetoond worden. Sociale economie spreekt over de meerwaarde voor mens en samenleving, maar tussen zoiets zeggen of schrijven en dit zwart op wit aantonen ligt een wereld van verschil.

Bij ingewijden roept sociale economie eerder veelkleurigheid en complexiteit op. En voor het brede publiek heeft sociale economie vaak helemaal geen kleur: een winkel is een winkel, een fiets is een fiets, groenten zijn groenten,... Voorvoegsels zoals "kring", "sociaal", "coöperatief" of "beschut" vormen geen garantie op een goed inzicht in waar de sociale economie werkelijk voor staat.

Nochtans zorgen elke dag honderden ondernemingen in de sociale economie voor productie, distributie, tewerkstelling, innovatie en winst. Maar altijd met het doel voor ogen dat de mens, de maatschappij en het milieu er moeten bij winnen: iedereen win(s)t.

Het MVR-kader wordt een werkinstrument om deze maatschappelijke winst of meerwaarde objectief vast te leggen: aantonen dat we doen wat we zeggen.

Met deze gegevens in handen kan een sociale-economieonderneming rekenschap voor haar activiteiten geven aan de samenleving, maar ook rekenschap vragen aan anderen: zeggen wat we doen.

Het MVR-kader is uitgewerkt en bevat drie basiselementen:

- Het concept 'complexe duurzaamheid', dat aangeeft hoe sociale-economieondernemingen tegelijkertijd meerdere aspecten van duurzaamheid realiseren. Dit definieert meteen de eigenheid of specificiteit van de sociale economie en maakt het mogelijk om verschillen tussen reguliere en sociale economie aan te geven en te duiden. 'Complexe duurzaamheid' kan in de toekomst fungeren als het referentiekader voor verantwoording en verslaggeving. (onderzoeksrapport p. 9 – 15)
- Een zeer uitgebreid pakket van kwalitatieve omschrijvingen en definities van meerwaarderesultaten, organisatorische modellen en beoogde of gerealiseerde impact. Dit pakket is essentieel voor het MVR-kader, vermits het meten van resultaten enkel mogelijk is indien wat moet gemeten worden ook (eenduidig) is benoemd. Bovendien biedt het MVR-kader hiermee

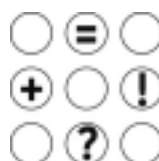
ook een gemeenschappelijk vocabularium aan, wat helpt bij overleg, dialoog, vergelijking, benchlearning en verslaggeving.

- Het derde element in het MVR-kader is de vertaling in indicatoren, die in de toekomst moeten toelaten om op een gevalideerde en gestandaardiseerde wijze prestaties en evoluties in kaart te brengen, te meten. (eindrapport p.73 – 83)

Het MVR-kader werd op een rondetafel in november 2010 door de diverse sectorinterne stakeholders gevalideerd. Er is consensus bereikt over zowel de noodzaak als de inhoud van het MVR-kader.

Het brede analysewerk van de voorbije twee jaren heeft ook een scherp zicht gegeven op de eerder beperkte reikwijdte van de 'meetinstrumenten' die vandaag courant worden gebruikt. Deze instrumenten – ontwikkeld door en voor grote ondernemingen - bieden indicatoren aan waarmee effecten van ondernemerschap effectief kunnen gemeten worden, maar ze bestrijken daarbij slechts een smal speelveld. Deze bewuste afbakening of inperking wordt bepaald door drie factoren: men meet uitsluitend wat eenvoudig kan gemeten worden, men gaat zelden verder dan wat de regelgeving oplegt (compliance) en men wil ook niet dat bepaalde zaken gemeten worden. Bovendien neemt de component "realisatie van meerwaarden voor de samenleving door ondernemerschap" in alle instrumenten slechts een marginale plaats in.

www.expertisepunt.be/vosec/mvr

**MAATSCHAPPELIJKE
VERANTWOORDING & REKENSCHAP**

2011

In 2011 wordt een indicatorenset ontwikkeld waarmee elke onderneming 'op maat' de inschaling van haar bijdrage aan maatschappelijk meerwaarden in kaart kan brengen.

Some rights reserved by Ezio man - www.flickr.com/photos/ezioman/410340205/in/faves-59564359@N06/

Ik had een gesprek met de man – eigenlijk was het omgekeerd - over wat hij noemde 'toekomstgerichte mijnexploitatie'. Zijn analyse was uiterst eenvoudig: een mijn kan onmogelijk duurzaam zijn, want bepaald moment is ze gewoon leeg. Als je dus in deze branche toekomstgericht wil ondernemen, ben je verplicht om breder te kijken en complexere vragen te stellen: hoe de ontwikkeling aanpakken en er tegelijk voor zorgen dat op het moment dat de mijnexploitatie stopt de regio economisch ontwikkeld is en welvarend kan blijven?

Als je het transport alleen maar in functie van de mijn concipieert en realiseert, dan blijf je na de sluiting zitten met een onbruikbare infrastructuur. Toekomstgericht ondernemen betekent ook rekening houden met het noodzakelijke samenspel tussen privaat en overheid, want altijd stelt zich de vraag wie er incentives voor de langere termijn geeft. Je mag dit niet aan het toeval overlaten.

Duurzaamheid kan zich met andere woorden niet beperken tot de bedrijfsactiviteit zelf, maar zit in een veelheid aan zaken die al dan niet rond deze activiteit worden opgebouwd. Of jammer genoeg niet worden gerealiseerd. Op dit punt scoort de sociale economie zeer sterk.

Jan van den Nieuwenhuijzen

Hoe groen is de sociale economie?

2010

De koudwatervrees in 2009 om een ecologische aanpak van het groenbeheer bij de sociale-economieondernemingen op de agenda te zetten is langzamerhand gegroeid tot een heuse beweging en ontwikkeling met enkele sterke pioniers op kop. Een bevraging geeft het bereik van de werking in 2009 en 2010 weer. Het totaal aan groenondernemingen in de sociale economie is vandaag 109, waarvan 60% bereikt werd met dit project.

Studiedag Ecologisch groenbeheer 8 december

Op deze studiedag hebben de stakeholders de sporen verder getrokken voor de sociale-economieondernemingen: "Zet in op ecologische meerwaarden en maak het verschil door sociale en ecologische aspecten te integreren!"

"De sociale economie toont dat zij deze niche aankan en is wat betreft deze activiteiten een geschikte partner voor de groenvoorzieners om in te stappen in het ecologisch beheer."

Stefan Leys, coördinator federatie Belgische groenvoorzieners

"De sociale-economiebedrijven beschikken over relevante expertise voor de lokale besturen bij de ontwikkeling van een lokaal natuur- en milieubeleid. Ontwikkel die expertise verder en zet deze in naar lokale besturen."

Luc Martens, voorzitter VVSG en burgemeester Roeselare

"In de toekomst moeten we niet meer spreken van ecologisch groenbeheer en sociale economie: beiden zouden een evidentie moeten worden. Geen schaamgroen want ecologisch groen is de enige optie. Sociale economie kan daarin een belangrijke rol spelen om twee maatschappelijke problematieken te koppelen."

Hans Bruyninckx, voorzitter Bond Beter Leefmilieu

"De sociale economie is een belangrijk instrument voor uitvoering van nieuwe beleidsopties zoals Natura 2000, instandhoudingsdoelstellingen, soortenbeleid en groen in de stad."

Iris Lauwaert, raadgever Vlaams Minister van Leefmilieu Joke Schauvliege

Handboek 'Ecologisch groenbeheer'

De tweede editie van het handboek bundelt nu 7 thema's. In 2011 zal dit nog met 5 nieuwe thema's aangevuld worden waaronder voorbeelden van groen op industrieterreinen, waterbeheer, beheer van afval, preventiebeleid en beheerplanning.

Deze kwaliteitsgids bevat concrete aanbevelingen voor ecologisch verantwoord groenbeheer en richt zich tot de eindverantwoordelijken en werkvloerbegeleiders binnen de groenondernemingen.

Werkmap met losbladige katernen per thema.
Kostprijs: € 40 (exclusief portkosten)
Bestellen: via info@vosec.be of 02/274 14 50

Samenstelling: VOSEC in samenwerking met de groenondernemingen sociale economie, Koepel Lokale Diensteneconomie, SST en VLAB

Meer informatie:
www.socialeconomie.be/groenbeheer

© VOSEC december 2009 - december 2010

"Groene economie leidt niet noodzakelijk tot sociale winst. De sociale economie moet tonen dat dit wel kan."
Els De Leeuw, beleidsmedewerker Departement Werk en Sociale Economie

"De sociale economie moet stoppen te concurreren op prijs. We moeten de juiste -ecologische- prijs vragen. Ik denk dat klanten hiervoor ook wel willen betalen."
Lucas Marain, directeur Wase Werkplaats

2011

Het draagvlak verbreden voor het traject bij de groenondernemingen uit de sociale economie.

De ecologische capaciteit en kwaliteit van de groenondernemingen in de sociale economie versterken.

- *Minimum drie nieuwe ecologische thema's zijn uitgewerkt op basis van de vernieuwde methodiek en*

de resultaten hiervan opgenomen in het handboek.

- *Minimum 50 ondernemingen worden actief betrokken bij de themawerking waarvan 10 nieuwe (t.o.v. de vorige jaren)*

Sleutelvraagstukken voor een geïntegreerde sociale en ecologische aanpak door groenondernemingen uit de sociale economie uitdiepen met als doel om zowel de ondernemers zelf te versterken als strategieën of consequenties uit te tekenen voor het werkveld sociale economie als geheel.

- *Minimum twee themacafés worden opgezet*

- *Minimum 20 ondernemingen nemen deel aan de themacafés.*

- *De conclusies van de themacafés worden op het groenoverleg verwerkt tot interne aanbevelingen voor het geheel van de groensector in de sociale economie*

- *Het groenoverleg formuleert voorstellen tot opvolgacties voor het traject.*

Het draagvlak verhogen voor 'Ecologisch groenbeheer door sociale economie' bij de stakeholders.

Innovatief werken ook met sociale economie?

2010

De samenleving is onderhevig aan belangrijke veranderingen. Maatschappelijke trends en noden kunnen groeimarkten worden die aan belang winnen. In de sociale economie bewegen er al heel wat zaken. Toch is een brede cultuur van innovatie nog niet algemeen aanwezig. Dit heeft extra stimulansen nodig. Veel kleine en grotere initiatieven zijn in volle opstart. Ook diverse

overheden namen al initiatieven om de innovatiecultuur in de sociale economie te bevorderen en concrete trajecten te ondersteunen. Vele van deze initiatieven opereren vandaag echter naast elkaar. Ook spelen innoverende initiatieven in de sociale economie zich nog te veel op microschaal af binnen één of enkele ondernemingen. Multiplicatoreffecten of hefboomen zijn er nog te weinig. Er is dus nood aan globale benadering van innovatie in de sociale economie, gericht op het versterken van een cultuur van innovatie, op **open innovatie** én met zichtbare doorbraken voor concrete initiatieven.

Innovatiepunt

Met het Innovatiepunt Sociale Economie wordt de groeitrend van sociale businessinnovatie in de sociale economie in Vlaanderen ondersteund en de innovatiecultuur versterkt. Samenwerken met verschillende ondernemingen - al dan niet uit de sociale economie - staat centraal. Het Innovatiepunt moet trajecten kunnen ontwikkelen die de kostprijs, het risico, de kwaliteit en de efficiëntie voor de individuele ondernemingen aanzienlijk verbeteren zodat deze kunnen inspelen op de markt zonder compromissen te sluiten met hun sociale basiswaarden.

Sociale-economieondernemingen worden uitgedaagd om innovatie een concrete plaats te geven in hun werking. Ondernemingen en andere betrokkenen vinden elkaar in een ideeënbank voor sociaal ondernemerschap. Innovatietrajecten zullen begeleid worden waarbij een stevige overdraagbare methodologie wordt uitgewerkt. Naast nieuwe trajecten zal ook opschaling en mainstreaming van succesverhalen begeleid en methodisch onderbouwd worden.

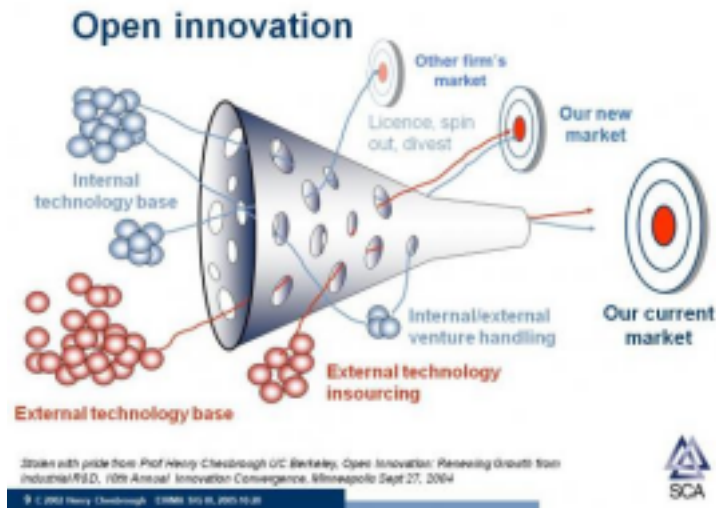
De duurzaamheid van deze strategische aanpak van open innovatie wordt gegarandeerd door een kennisplatform en lerend netwerk op te zetten, waar - in een goede balans tussen strategische openheid en ondernemersgeslotenheid - de ideeën ingebracht, getoetst, gevormd en tot realisatie worden gebracht.

www.innovatiepunt.be

Social Innovation

Social innovation is about new ideas that work to address pressing unmet needs. We simply describe it as innovations that are both social in their ends and in their means. Social innovations are new ideas (products, services and models) that simultaneously meet social needs (more effectively than alternatives) and create new social relationships or collaborations. (Open Book of Social Innovation, Murray, Calulier-Grice and Mulgan, March 2010)

Definitie Europese Commissie maart 2010

2011

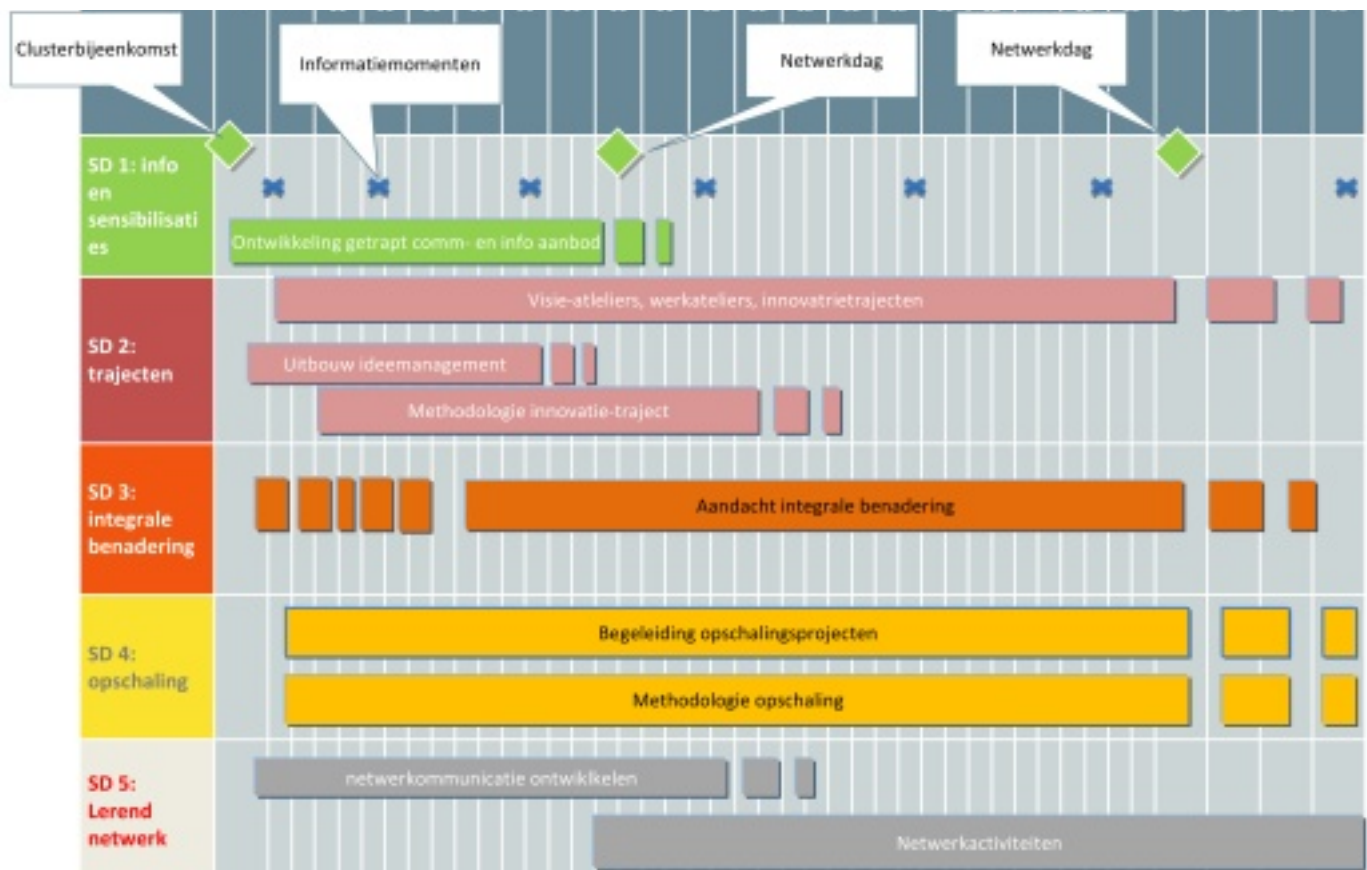
Een sterke en beproefde methodiek als basis voor een Open netwerk

Welke concrete acties worden in dit project uitgewerkt vanaf april 2011?

1. We brengen alle betrokkenen in een lerend netwerk samen, een open netwerk zodat kruisverbindingen met andere netwerken maximaal kunnen benut worden.
2. We creëren een interactieve online ideeënbank met een achterliggende sterke (beproeft) methodiek van ideeënmanagement.
3. We begeleiden innovatietrajecten met het oog op het aanpassen van de open innovatiemethodologie ISSI aan de sociale economie en het versterken van de consultancycapaciteit binnen de sociale economie.

4. We begeleiden opschalingstrajecten waarbij bestaand goeide concepten verbreed worden op Vlaams niveau voor meerdere ondernemingen.

Deze acties zullen allen op elkaar inhaken en elkaar versterken. Bij elke activiteit brengen we permanent en systematisch de hefboomen en drempels in kaart bij de ondernemingen op vlak van innovatie. Het hele traject loopt over 24 maanden en voorziet in een duurzame inbedding via het kennisplatform en de verankering met andere bestaande innovatienetwerken.

Het grote(re) verhaal? EU en SE

2010

België nam van juli tot en met december 2010 het voorzitterschap van de Raad van de Europese Unie (EU) waar. Voor de sociale economie was het voorzitterschap een mooie gelegenheid om belangrijke dossiers op de Europese agenda te zetten.

De meest relevante evenementen waren de conferenties:

- ‘Het derde forum sociale diensten van algemeen belang’
- ‘Sociale economie en Europa 2020: territoriale verankering en lokale meerwaarden’.
- ‘Active labour market policies for the EU strategy 2020: ways to move forward’. Tijdens dit evenement werd nagedacht over het activeringsbeleid van de toekomst in het kader van EU 2020 en de aandacht voor kansengroepen daarbij.

In samenwerking met de POD Maatschappelijke Integratie hebben VOSEC en het Waalse SAW-B deze conferenties opgevolgd en/of mede georganiseerd. Een breed dossier rond de EU-regelgeving en politieke evoluties zijn bij elkaar gebracht op www.socialeconomie.be/eu.

Europa is belangrijk voor de sociale economie. De toepassing van Europese regels op vlak van staatsteun, interne markt, mededinging en aanbestedingen hebben een steeds grotere en directe impact op de beleidskaders sociale economie op regionaal niveau. Deze regels leggen duidelijke grenzen op waarbinnen de regionale regelgeving moet passen. Tegelijkertijd biedt het evoluerend Europese beleid ook concrete hefboomen aan waarrond lidstaten een actief beleid kunnen voeren.

www.socialeconomie.be/eu

2011

In het kader van het actieplan 2011 heeft VOSEC twee 'Europese' projecten (een Vlaams en een federaal) voorbereid.

Het Vlaamse project betreft de toegankelijkheid van Europese programma's voor de sociale economie. De uitvoering ervan gebeurt door het kenniscentrum sociaal Europa (Kleis).

Daarnaast is een nieuwe subsidieaanvraag met de Franstalige partner SAW-B ingediend bij de POD Maatschappelijke Integratie. Dit federale project met als werktitel "Bewustwording en opvolging van Europese beleid sociale economie" bouwt verder op het afgesloten project "Inhoudelijke ondersteuning in het kader van Belgisch voorzitterschap" dat VOSEC en SAW-B samen uitvoerden in opdracht van de POD.

Een terugblik en vooral toekomstvisie rond de relatie Europees beleid en sociale economie is op een werkseminarie georganiseerd op 21 februari 2011. Met Europese kenners zoals Koen Lenaerts (Europees hof), Marc Tarabella (EU-parlementslid PS en vicepresident "Intergroup sociale economy" van het Europees parlement), Eric Van den Abeele (permanente vertegenwoordiging van België bij de Europese Raad), Antonia Carparelli (DG Social Affairs) en Alain Coheur (voorzitter Social Economy Europe) zijn de krijtlijnen uitgetekend voor een gerichte strategie. Hier rond zal VOSEC en SAW-B verder werken in 2011 en een aantal werkseminaries als opvolging organiseren.

Een volledig rapport van het werkseminarie is ook te vinden op www.socialeconomie.be/eu

v.l.n.r.: Eric Van den Abeele, Antonia Carparelli, Marc Tarabella, Koen Lenaerts en Alain Coheur

Vijf jaar Sociale economie op de campus

2006 - 2010

Vijf jaar activiteiten rond het traject 'Sociale economie op de campus' samenvatten is bijna onbegonnen werk. Een uitgebreid rapport is in juni 2010 samengesteld en te lezen op www.socialeconomie.be/opdecampus.

Toch geven we hieronder een paar indicaties over de ontwikkeling en vooral brede inbedding die het thema sociale economie gekregen heeft in de onderwijswereld. Sociale economie is effectief een studietopic geworden.

Een overzicht in cijfers en reacties

- Meer instellingen: na de universiteiten kwamen de hogescholen. Op dit moment zijn 25 van de 43 instellingen hoger onderwijs betrokken bij de campagne.
- Meer opleidingen: door interne communicatie en contacten via netwerken kwamen ook andere studierichtingen in het vizier dan de 'traditioneel betrokken' opleidingen (hiermee bedoelen we sociale of handelswetenschappen). Toerismeopleidingen zijn hier maar één voorbeeld van.

• Meer 'producten': naast de eenmalige activiteiten werd het continue aanbod van de brochures, gastlessen, bedrijfsbezoeken, lespakketten,... stap voor stap aangevuld.

- Uitgebreider communicatiepakket: de websites Stagepunt.be en Expertisepunt.be (waarop sinds 2010 ook

wetenschappelijke onderzoeken worden opgenomen), een eigen campagnepagina op de portaalsite Socialeconomie.be, een campusnieuwsbrief en de Nieuwsflits 'Sociale economie op de campus'.

De schaalvergroting heeft bijgedragen tot een grotere sensibilisatie en aanwezigheid van sociale economie in het hoger onderwijs. Die aanwezigheid varieert van een eerder oppervlakkige kennis van de thematiek tot een sterke aanpak en integratie op een aantal belangrijke domeinen.

De structuur van de hogescholen maakt dat de opname en integratie van dit thema anders en ook intenser kan gebeuren dan aan de universiteiten.

Na vijf jaar kan er worden gesproken van een onderwijsbeweging ten gunste van de thematiek 'sociale economie'. Die wordt wel zeer verschillend opgenomen van onderwijsinstelling tot onderwijsinstelling.

Niet alle opleidingen zijn of kunnen worden betrokken rond het thema sociale economie. Uiteraard bestaat er een verschil tussen enerzijds de meer voor de hand liggende opleidingen en anderzijds andere opleidingen (zoals productontwikkeling, toegepaste taalkunde, beeldende kunsten,...), die wellicht via zeer specifieke voorstellen moeten worden geappelleerd.

www.socialeconomie.be/opdecampus

Studiegebieden, betrokken bij de campagne

- Economische en toegepaste ec. wetenschappen (Univ.)
- Politieke en sociale wetenschappen (Univ.)
- Architectuur
- Biotechniek
- Gezondheidszorg
- Handelswetenschappen en bedrijfskunde
- Onderwijs
- Sociaal-agogisch werk

2011

Vanuit die dynamiek is een inbeddingsplan uitgewerkt voor 2011-2013 met als belangrijke inzet een solide brug leggen tussen academische en ondernemerscapaciteiten van de sociale economie. Dit zou het afsluitstuk worden van de hele opdracht om sociale economie volledig te integreren in het hoger onderwijslandschap. Het heeft echter niet mogen zijn: voor 2011 is dit

dossier bij Agentschap Ondernemen niet weerhouden. Toch is deze aanzet niet onbeantwoord gebleven. Een proefproject is in het huidige academiejaar 2010-2011 opgezet om in de 2de bachelor werkplekleren van HIG-HUB als basisonderdeel uit te bouwen van de opleiding i.s.m. sociale-economieondernemingen.

De brug leggen tussen beleidsdomein onderwijs en sociale economie blijft een uitdaging om de beweging van Sociale economie op de campus effectief en structurele inbedding te geven in het hoger onderwijs in Vlaanderen.

Studenten van de Lessius Hogeschool bezoeken sociale-economieprojecten in de Rupelstreek (16 november 2011)

Een sterk gemeenschappelijk verhaal over en door de sociale economie

2010

VOSEC wil op permanente wijze de informatie over en van de sociale economie zichtbaar maken naar enerzijds interne groepen (de eigen sociale-economieondernemingen) en anderzijds externe stakeholders, (potentiële) klanten en breed publiek. Om deze informatiefunctie mogelijk te maken zijn een aantal instrumenten ontwikkeld waaronder de portaalsite met daarin geïntegreerd de centrale database sociale economie.

De bestaande samenwerking met de provincie Antwerpen, Vlaams-Brabant en de POM West-Vlaanderen (www.sociale-ondernemingen.be, nu beheerd door de West-Vlaamse startcentra) werd verder gezet.

VOSEC hertekende de communicatie van nieuwsberichten met het werkveld, de stakeholders en het bredere algemene publiek. De vroegere (zware) nieuwsbrief werd hervormd tot een systeem waarbij korte nieuwsflitsen met één bericht worden verstuurd. Hiermee kunnen we sneller op de bal spelen en is het voor de ontvanger gemakkelijk om het nut van het lezen van het bericht te beoordelen.

VOSEC stelde in 2010 ook een globaal communicatieplan 2011-2014 op voor de sociale economie.

Unieke bezoekers	169.030 (+50%)	27.424 (+24%)	11.985 (+57%)	6.560 (-7%)
Paginaweergaves	642.962 (+23%)	60.467 (+13%)	55.797 (+60%)	28.698 (-1%)

Communicatieplan 2011-2014 en uitgangspunten communicatiestrategie sociale economie

Het is belangrijk een grotere herkenbaarheid te bekomen voor de gezamenlijke boodschappen over sociale economie zodat boodschappen elkaar kunnen versterken. Een gemeenschappelijk beeld voor "Sociale Economie" en bijhorende baseline dat door het werkveld kan gebruikt worden zal worden uitgewerkt. Het werkveld sociale economie wordt gemotiveerd om waar het past de gemeenschappelijke beeldvorming mee over te nemen in de communicatie.

De primaire doelgroepen in dit communicatieplan zijn zij die rechtstreeks bereikt worden met gezamenlijke communicatieacties.

1. Het werkveld sociale economie
2. Het maatschappelijk middenveld
3. De uitbouw van een PR netwerk

De secundaire doelgroepen zijn belangrijke doelgroepen die in tweede orde bereikt worden via een intermediaire en waar - zeker in eerste instantie - geen directe acties worden voor ontwikkeld. Zo worden het brede publiek en de (potentiële) klanten van de sociale-economieondernemingen in dit plan niet rechtstreeks benaderd maar via de communicatieacties en -campagnes van de ondernemingen en de deelgroepen van de sociale economie.

De strategische keuzes worden operationeel gemaakt in een communicatieplan 2011-2014. Hierbij wordt voorgesteld om een aantal centrale en permanente pijlers uit te bouwen die de gezamenlijke communicatiestrategie kunnen schragen. De actielijnen 'Sociale economie op de campus' en 'Maatschappelijke Verantwoording & Rekenschap' krijgen mee hun plaats in dit plan.

- o Een gemeenschappelijke portaalsite SocialeEconomie.be
- o Een centrale database over de sociale economie (ondernemingen) en voor de sociale economie (ondersteuning, stakeholders, PR netwerk)
- o Elektronische nieuwsflitsen Sociale Economie
- o Tijdschrift Sociale Economie
- o Jaarboek Sociale Economie
- o Een vormingspakket en -aanbod voor verantwoordelijken in het werkveld

Om deze gezamenlijke boodschap herkenbaar te maken wordt een basis communicatiepakket uitgewerkt: beeld, baseline, basistekst, communicatiehandboek...

Rekening houdend met de op stapel staande hervormingen van het Vlaams beleid sociale economie m.b.t. de werkvormen en ondersteuningsstructuur, wordt 2011 in het kader van dit actieplan ingevuld als een voorbereidend jaar om in 2012 snel te kunnen starten met de volledige invulling van het communicatieplan.

Samenvatting actieplan 2011

1. Beleidsvoorbereidende taken

Niet alle thema's kunnen op voorhand ingepland worden. Beleid is een fluctuerend gegeven en inspelen hierop vraagt dan ook een dynamische aanpak.

Een aantal grote actielijnen op beleidsvlak zijn wel al afgebakend of gekend.

1. EU regelgeving en de implicatie voor de sociale economie.
2. Overheidsopdrachten en sociale economie.
3. Structurele klaverbladfinanciering (cfr financiering in groensector e.a.).
4. Kwaliteits- en financieel kader voor dienstenchequeondernemingen.
5. Regionalisering van het beleidsdomein sociale economie en arbeidsmarktbeleid en effecten voor werkveld.
6. Opvolging van de herschikking van de sector en de relatie met de reguliere economie.
 - Instapcriteria voor sociaal ondernemerschap voor bedrijven die maatwerken.
 - Afstemming tussen de verschillende werkvormen qua regelgeving, financiering, doelgroep, taakstelling.
7. Open alertheid voor de permanente ontwikkelingen die voor de sociale economie van belang kunnen zijn.

2. Ondersteunende activiteiten naar groepen van ondernemingen

De ondersteunende actiepunten liggen vaak in het verlengde van beleidslijnen en omgekeerd. VOSEC treedt niet op als ondersteuner naar particuliere sociale-economieondernemingen. Actiepunten zijn vooral gericht op complementaire zaken die door de bestaande deelsectoren niet worden ingevuld. De actiepunten richten zich ook steeds naar meerdere deelsectoren en hebben doorgaans een globale en transversale insteek en meerwaarde voor het gehele werkveld.

Voor de uitvoering van ondersteunende actiepunten wordt vaak beroep gedaan op expertise uit de sector, hetzij uit de ondersteuningsstructuren zoals adviesbureaus of ook uit de sociale-economieondernemingen.

De rol van VOSEC secretariaat ligt eerder op vlak van faciliteren, coördineren, voorbereidend werken, rapporteren,...

Actiepunten voor 2011

1. Maatschappelijke Verantwoording en Rekenschap - fase 2.
2. Ecologisch groenbeheer: fase 3.
 - Kwaliteitsversterking van de sociale-economieondernemingen rond 4 thema's.
 - Vervolg vormingssessies
 - Handboek
3. Innovatiepunt Sociale Economie: strategische aanpak van innovatie in sociale economie.
4. Capaciteitsopbouw rond overheidsopdrachten.

3. Beeldvorming en versterken zichtbaarheid van de sociale economie naar meerdere stakeholders (intern en extern)

In opvolging van het imagoplan 2011-2014 ontwikkelt VOSEC stapsgewijs de verschillende acties om tot een coherente aanpak te komen voor het hele werkveld sociale economie.

Actiepunten voor 2011

1. Stappenplan imago sociale economie voor 2011-2014
2. Sociale economie op de campus: beleidsplan 2011-2013